

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum corpus Christi in Eucharistia possit videri ab oculo
glorificato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

quod angelus sit illi corpori propinquus, & ab alio distet propter quod moto corpore de loco ad locum angelus non mouetur in se, nec per se, nec per accidens, nec efficiatur in aliquo loco de nouo: sic cum presentia corporis Christi in sacramento non sit localis quantum ad speciem moueantur localiter, ipsum tamen non mouetur, nec per se, nec per accidens, nec acquirit nouum locum.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum corpus Christi in Eucharistia possit videri ab oculo glorificato.

Tho. 3. q. 76. ar. 7.

Quarto queritur vtrum corpus Christi existens in hoc sacramento possit videri ab oculo glorificato. Et videtur quod sic, quia corpora nostra glorificata erunt conformia corpori Christi, vt dicitur Phil. 3. Sed oculus Christi videt se in hoc sacramento, cum sit idem videns & visibile, ergo &c.

1 Item sancti erunt æquales angelis, vt dicitur Mat. 22. Sed angeli vident corpus Christi in hoc sacramento, ergo oculus glorificatus ipsum videt.

2 Item in hoc sacramento quandoq; apparet species carnis vel pueri. Sed tunc vt videtur, apparet ipsummet corpus Christi. Alioquin esset deceptio, sicut in prestigijs, quare &c.

3 IN contrarium arguitur, quia nihil potest videri, nisi possit immutare visum, sed corpus Christi non potest in hoc sacramento immutare visum. Si enim posset immutare visum etiam nos videremus ipsum quum videamus sacramentum, quare &c.

4 **R**ESPONSIO. Intelligendum est quod oculus dupliciter accipitur. Vno modo proprie pro oculo corporali. Alio modo metaphoricè vel similitudinariè pro intellectu qui dicitur oculus mentalis. Loquedo de oculo corporali dicendum est quod corpus Christi in hoc sacramento non videtur ab oculo, nec suo nec alieno. Quod patet, quia nihil potest videri ab oculo corporeo, nisi sit quantum & coloratum, & sic oculo representatum. visibilia enim per se, sine quibus nihil aliud videri potest, sunt communia & propria. Communia vt quantitas: propria, vt color vel lux, sed corpus Christi in hoc sacramento, aut non est ibi quod ad quantitatem & colorem, vt dicit vna opinio, aut fit ibi quo ad quantitatem & colorem non est ibi per modum quantitatis & coloris, vt dicit alia opinio, ergo corpus Christi in hoc sacramento non potest ab oculo corporali videri. Aliam rationem adducunt quidam dicentes, quod quia corpus Christi est in hoc sacramento velatum speciebus opacis vltra quas acies visus figi non potest, ideo oculus saltem corporalis non glorificatus ipsum videre non potest sicut medicina cooperta nebula non videtur. Sed istud est per pueriliter dictum & pueriliter imaginatum, quia corpus Christi in hoc sacramento non est velatum speciebus, quasi sit infra species, & species circumstet ipsum, sed est presens speciebus secundum totas species, & secundum quamlibet partem specierum, nec tamè videtur propter causam iam dictam. Sed species videntur quæ sunt ibi secundum naturam suæ quantitatis, & sui coloris.

5 Si autem loquamur de oculo mentali, hoc est de intellectu, sic dicendum, quod corpus Christi videtur in hoc sacramento, oculo mentali glorificato, non autem ab alio. Primum patet, merito fidei succedit præmium visionis. Quum ergo credamus Christum in hoc sacramento esse realiter, consequens est quod beati clarè videant ipsum in hoc sacramento. Secundum patet, quia intellectus qui dicitur oculus mentalis, aut est humanus, aut angelicus: de intellectu humano, quod non videat ipsum in hoc sacramento patet, quia intellectus humanus nihil videt nisi sensibilia vel deducta ex sensibilibus, sed corpus Christi in hoc sacramento, nec est sensibile, nec eius existètia potest in ipso deduci ex sensibilibus, ergo &c. Intellectus autem angelicus fortè potest ex sua natura cognoscere an in hoc sacramento sint accidentia sine subiecto, quum angelus ex natura sua perfectè cognoscat omnia naturalia, sed quod non existente ibi substantia panis sit corpus Christi, nullus angelus potest ex naturalibus cognoscere, quum hoc non subiaceat ordini & cursui rerum naturalium. Quod autem aliqui angeli mali aliquando exhibuerint reuerentiam

huic sacramento non fuit, quia ex naturalibus nouissent corpus Christi esse in eo, sed quia ex verbis & factis hominum, & miraculis contingentibus circa hoc sacramentum crediderunt illud quod nos credimus, sicut scriptum est Iac. 2. demones credunt & contremiscunt.

7 AD duo prima argumenta patet responsio.

8 Ad tertium dicendum, quod quando apparet aliquid tale in hoc sacramento, aut apparet vni tantum, aut pluribus. Si vni tantum, sic videtur contingere propter immutationem factam circa oculum videntis, & non circa species panis, quia si esset talis mutatio circa species panis, eadè ratio qua apparet vni appareret omnibus ibi presentibus: quando autem apparet omnibus, aut apparet ad horam & transitorie, & statim post videtur sub pristina specie, & sic adhuc videtur fieri talis apparitio ex immutatione videndum, & non ex immutatione specierum, nec tamè hoc pertinet ad aliquam deceptionem sicut fit in prestigijs, quia talis immutatio diuinitus fit in oculo per aliquam speciem ad aliquam virtutem figurandam. Hanc scilicet vt credatur quod in hoc sacramento non sunt solè species sed aliquid aliud propter ipsas. Vnde & Aug. dicit li. de questionibus euangelij, quod cum fictio nostra refertur ad aliquam significationem non est mendacium sed figura veritatis, in tali etiam apparitione non definit corpus Christi esse sub speciebus, cum sit facta aliqua mutatio circa ipsas. Quando verò apparet forma carnis vel pueri non solum ad horam sed deinceps durat toto tempore. Tunc dicunt aliqui quod est ibi propria species corporis Christi, nec obstat quod non videtur totus sed aliqua pars, nec in quantitate virili sed paruuli, quia in potestate corporis gloriosissimi est vt ostendat se secundum partem vel secundum totum. Sed istud non videtur, quia si ibi esset Christus in propria specie, esset ibi circumscriptiuè, & sic oporteret quod defineret esse in celo, & vterius non posset fieri in pluribus sacramentis simul talis apparitio.

9 Ideo dicendum est aliter secundum duas opiniones. Vna est quod manentibus primis dimensionibus fit miraculose circa alia accidentia immutatio, scilicet circa figuram & colorem, ita quod videtur caro vel puer, nec est ibi deceptio propter causam prius dictam, manet etiam sub dimensionibus illis corpus Christi vt istis videtur.

10 Alii dicunt probabilius quod facta tali immutatione corpus Christi non remanet ibi, quia cum sacramentum sit signum sensibile quando circa accidentia seu species sacramenti talis fit immutatio quod secundum naturam non maneret sub eis substantia panis, tunc non manet sub eis corpus Christi. Cum igitur, substantia panis secundum naturam non possit manere sub accidentibus carnis vel pueri, non videtur quod facta tali immutatione circa species sacramenti quod in eis continuè appareat forma carnis vel pueri quod pro tunc remaneat in eis corpus Christi, nec adorandæ sunt tales species sub prædicta apparitione tanquam verum corpus Christi, sed solum tanquam reliquæ nobis miraculose ostendæ. Secus autem esset si circa species fieret immutatio de calido in frigidum vel de albo in nigrum propter quam immutationem substantia panis vel vini non defineret esse ibi, quia propter cõsimilem immutationem non defineret ibi esse corpus Christi.

11 Sed quid debet facere sacerdos in tali apparitione, nunquid debet tales sumere secundum statum ecclesiæ quod dicit, quod celebrans sumat sacramentum vt habetur de consecratione, cap. peracta, & cap. relatum? Dicendum est quod non: quia cum usus huius sacramenti sit manducatio vt prius dictum fuit, non debent sumi species quando non apparent vt apte ad manducandum, quod fit quando apparet caro cruda vel puer vel huiusmodi, sed sunt tales species seruandæ cum reliquijs, nec tamen talis sacerdos est transgressor præcepti ecclesiæ, quia non intelligitur nisi quando sacramentum apparet in specie consueta, leges enim aptantur ad ea quæ communiter accidunt.

Sententia huius distinctionis. XI. In generali & speciali.

Si autem queritur qualis sit. Superius Magister determinauit de sacramento eucharistiæ quantum ad esse: hic determinat de eo quantum ad fieri. Et diuiditur in duas, quia primò determinat ea quæ ad consecrationem huius sacramenti pertinent. Secundò de consequentibus huiusmodi.

